

Innspill til kunstnermeldingen 2022

Tønsberg 29.9.22

Vestfold Kunstsenter takker for muligheten til å gi innspill til kulturmeldingen.

Vestfold Kunstsenter (VKS) er et regionalt kunstnerstyrt visningssted og kompetansesenter for samtidskunst som holder til i Tønsberg. Det ble etablert i 1982. Kunstsenterets formidlingsarbeid skjer gjennom utstillinger, kunstnersamtaler, omvisninger og verksteder samt kunst i offentlig rom. I 2020 etablerte kunstsenteret en egen satsning på ungdom kalt *Ung Redaksjon*.

Vestfold Kunstsenter eies og drives av de profesjonelle kunstnerne fagorganisasjoner Vestfold Bildende Kunstnere og Norske Kunsthåndverkere Sør-Norge. Driften er finansiert av Vestfold og Telemark fylkeskommune og vertskommunen Tønsberg.

Kunstsenteret er en del av det nasjonale nettverket Kunstsentrene i Norge (KIN) som består av totalt 15 kunstsentre over hele Norge. Kunstsentrene er kunstnerstyrte formidlingsinstitusjoner. Hvert enkelt senter er særegent og jobber ut fra ulike forutsetninger, men alle samles om de samme målsetningene: ikke-kommersiell visning og formidling av samtidens kunstuttrykk, samt sikre kunstneres ytringsfrihet i samfunnet. I tillegg utfører vi oppgaver på vegne av offentligheten knyttet til kunstfeltet, slik som å oppnevne kunstkonsulenter i offentlige rom prosjekter og fylle Den Kulturelle Skolesekken med innhold.

Vestfold kunstsenter skal i inneværende periode:

1. gjøre det attraktivt for kunstnere å bo og arbeide i Vestfold.
2. med kunsten som verktøy - være en god samarbeidspartner.
3. være et nasjonalt relevant og regionalt forankret visningssted i Vestfold for samtidens visuelle kunst.
4. arbeide for profesjonalitet i alle ledd.
5. øke besøkstallene med minimum 10 prosent hvert år.
6. arbeide for bredere sammensatt finansiering av Vestfold Kunstsenter.
7. arbeide med å gjøre vårt lokale attraktivt, moderne og fleksibelt som utstillingsrom og med lagerplass og god arbeidsplass til de ansatte.

1. Hvordan legge til rette for flere kulturarbeidsplasser og kompetansemiljø over hele landet?

Gi kunstsentrenes økonomi et løft

Kunstsentrene er kulturarbeidsplass for de ansatte og for kunstnerne som innholdsleverandører.

VKS opererer i dag med 1,5 ansatte pluss helgevakter. Arbeidsoppgavene tilknyttet det ansvaret VKS har som kompetanse- og ressurscenter krever økte personalressurser og en styrket økonomi.

Arbeidsmengden har overskredet hva som kan forventes av de tilgjengelige personalressursene over flere år.

Vestfold Kunstsenter er som kunstnerstyrt institusjon tett på det levende fagmiljøet innenfor det visuelle feltet. Vi viser kunst av nålevende kunstnere og har som mål å bidra til og sikre bærekraftige produksjonsvilkår og økonomiske vilkår for kunstnere, tydeliggjort gjennom våre eierorganisasjoner Vestfold Bildende Kunstnere (VBK) og Norske Kunsthåndverkere Sør-Norge (NKS).

Vestfold Kunstsenter og kunstsentrene i Norge inn på statsbudsjettet

Vestfold Kunstsenter foreslår å gjenopprette trepartssamarbeidet mellom stat, fylkeskommune og kommune, for å sikre bærekraftige driftsmidler for de regionale kunstsentrene og bidra til forutsigbare rammer.

Det bør sikres et minimum av 2,5 faste stillinger ved alle kunstsentrene i tillegg til et solid økonomisk løft for å kunne løse våre oppgaver. Slik kan vi tilby en god arbeidsplass for våre ansatte og gi monteringsbistand til og kvalifisert formidling av våre utstillinger. Da kan vi også betale kunstnere anstendige vederlag og honorarer for sitt arbeid.

Et økonomisk løft, der alle de 15 sentrene får individuelle statlige bevilgninger fra post 74 vil styrke kunstsentrenes tilstedeværelse i sine regioner.

Flere regionale stipender

For å utvikle og beholde et kompetansemiljø, er det nødvendig med gode vilkår for produksjon av den frie kunsten. På den måten kan interessante kunstnerskap utvikle seg i regionen. Stipender er et treffsikkert tiltak for å bedre kunstnernes levevilkår og gi mulighet til fordypning og kunstnerisk utvikling. Øremerking av regionale stipender sikrer at fagmiljøene blomstrer også i regionene utenfor de store byene, der utdanningsinstitusjonene og større kunstnere befinner seg lengre unna.

Den Kulturelle Skolesekken

Kunstnermøter og deltagelse i kunstneriske prosesser er viktig for at barn og unge utvikler seg som ytrende individer i det visuelle landskapet. Visuell kompetanse er avgjørende for å kunne tenke kritisk og selvstendig i møtet med et stadig mer komplekst offentlig rom. DKS er en viktig arbeidsplass for mange kunstnere. Kvalitetssikring av DKS-produksjoner har lenge vært VKS's mandat.

VKS med tilknyttede kunstnere har i løpet av årene bygget opp god fagkompetanse for utvikling og formidling av DKS-prosjekter.

Det siste året har DKS-tilbudet blitt redusert fra 5 til 2 produksjoner per elev per år. Dette er en forringelse av den gode demokratiske modellen DKS representerer, som tilbyr kunstopplevelser av god kvalitet til barn og unge, uavhengig av bosted eller sosioøkonomisk status.

Den kulturelle spaserstokken

VKS har tidligere erfaring med formidling av utstillinger gjennom den kulturelle spaserstokken, noe som har stått stille i flere år. Prosjektmidler for utvikling av visuelle produksjoner innenfor "spaserstokken" må på plass for å kunne gi målgruppen et formidlingstilbud av høy kvalitet, og inntjeningsmuligheter for kunstnere.

Regionale kompetansehevingstiltak for Kunst i Offentlig Rom

Å eksponeres for kunst i offentlig rom er gjerne den korteste og enkleste veien til en kunstopplevelse for en gjennomsnittsinnygger. Det er et stort behov for kompetent bistand til kunstprosjekter i offentlig rom. Det må sørges for å utvikle og benytte kvalifiserte konsulenter i regionen. Dette er VKS sitt fagområde som vi arbeider aktivt med. Kunstsentrene i Norge (KIN) arrangerer konsulentkurs i 2023.

Sentralt må det satses videre på KORO og Kuratorpraksis + Offentlig Rom. Vi ønsker å få tilbake større muligheter for tilskudd fra KORO i små og mellomstore kommunale byggeprosjekter som benytter kvalifiserte konsulenter.

Vi etterlyser også et regelverk for å sikre at kunstfaglige konsulenter som benyttes i kommunene er fagkyndige.

Det bør innføres krav om en minimums prosentandel av byggebudsjett til kunst i alle kommuner. Det bør også gjøres en lignende kalkulering for å imøtekomme behov for kunst i offentlige bygg der disse leies av private utbyggere, en praksis som har økt de senere år.

2. Hva kan gjøres for at kunstnere får rimelig betaling for arbeid og bruk/visning av verk?

Visuelle kunstnere står i en særstilling hva gjelder økonomiske vilkår for å leve av sin fagutøvelse. Det er behov for å styrke og utvikle de virkemidlene som har effekt og som sikrer at kunstnere får betalt for det arbeidet som gjøres.

Innkjøpsordningen bør fornyes ved å sørge for at de regionale kunstmuseene igjen har et offentlig ansvar for innkjøp og samling av samtidskunst utenfor museenes egne utstillinger, med et blikk mot kunst som produseres i regionene.

Potten til regionale prosjektmidler for Visuell kunst bør økes med 15 millioner. Det er et stort behov for økt tilskudd til utstillingsproduksjon i regionene.

Kunstsentrene må gjøres i stand til å øke honorarer og visningsvederlag ved utstillinger gjennom statlig støtte og økte fylkeskommunale tilskudd. Vederlagsordningen som godtgjørelse for kunstnere som stiller ut sine verk på visningsstedene bør på sikt omfatte alle visningssteder som mottar offentlig tilskudd. Friske, øremerkede midler bør bevilges til vederlagsordningen og dette formål.

3. Hva kan gjøres for å bedre kunstneres tilgang til sosiale rettigheter?

Ved å styrke kunstneres økonomiske arbeidsvilkår vil de rustes til å bedre kunne prioritere pensjonssparing og forsikringer. Frilansere og selvstendig næringsdrivende innenfor kulturnæringer bør gis rett til sykepenger før det har gått 17 dager.

“Lappeteppeøkonomien” gjør kunstnere ekstra utsatt. Under koronapandemien kunne vi se at denne gruppen falt utenfor de offentlige tiltakene. En samlet inntekt over flere år bør gjøres til grunnlag for sosiale rettigheter.

4. Hvordan sikre kunstnerisk frihet og ytringsfrihet?

VKS praktiserer en kunstnerstyrt modell, der fri innsendelse og fagfellevurdering settes høyt. Det er viktig at alle kunstnere har lik mulighet til å søke om utstillingsplass. Da er prinsippet om en armlengdes avstand avgjørende. Landsdelsutstillingene følger den kunstnerstyrte modellen og står i særstilling ved at de muliggjør frie ytringer uavhengig av toppstyrte og kuraterte utstillingskonsepter eller av politiske/tematiske føringer. Kunstsentrene bør bidra til å ivareta de ulike kunstnerskap som utvikles i et livsløpsperspektiv, uavhengig av dominerende tendenser på kunstfeltet.

Det er behov for et økt antall flerårige arbeidsstipender som gir rom for fordypning over tid. Kunstneres arbeid og fordypning må gis større egenverdi, hvis ikke reduseres kvaliteten på innholdet som kan formidles i andre enden.

Tematiske og politiske føringer for tildeling av prosjektstøtte til kunstnere, kulturinstitusjoner og kunst i offentlig rom må balanseres mot kunstnerisk kvalitet og fri, uavhengig ytring.

VKS ønsker ressurser til å bidra mer som arena for inkluderende og sosiale kunstuttrykk, og for diskusjoner og kontroverser rundt aktuelle, kollektive og politiske temaer.

Vilkårene for kunstnerisk frihet og ytringsfrihet må kjempes for både på individnivå og institusjonsnivå. KIN er viktige bidragsyttere til dette; vi skaper rom for kunstneriske ringer og ytringsmangfold, både gjennom våre utstillingsprogrammer og gjennom våre fagprogrammer. Programmenes innhold er individuelt utformet av det enkelte senter og består av kunstnersamtaler, seminarer, foredrag og andre former for faglig aktivitet innen billedkunst og kunsthåndverk-feltet.

5. Hvordan sikre at kunstnerbefolkningen gjenspeiler vårt mangfoldige samfunn?

Kunstsentrene er viktige i formidlingen av samtidens kunst og kunsthåndverk til hele befolkningen, gjennom våre utstillingsprogram, samarbeid med lokale utdanningsinstitusjoner, og vårt arbeid med Kunst i offentlig rom og DKS.

VKS's eierorganisasjoner utgjør en mangfoldig flokk av kunstnere med forskjellige bakgrunner. Flere av VKS's tilknyttede kunstnere med utenlandsk bakgrunn og utdanning har funnet veien inn i det norske kunstmiljøet gjennom VKS.

Å styrke kunstsentrene vil få flere mennesker i kontakt med profesjonell kunst og dermed bidra til økt mangfold.

Kunstsentrene er også møtesteder for folk rundt kunsten. VKS jobber for økt mangfold på kunstfeltet. Økt integrering av nye publikumsgrupper i alle aldre gjør vi gjennom skoleverket, utdanningsinstitusjoner, kunstinstitusjoner og lokalt/regionalt næringsliv. Vi utvikler utvekslingsprogrammer for kunstnere og er kreative og kunstfaglige møteplasser hvor samtidens kunstproduksjon og har en sentral rolle.

Det bør:

- satses på DKS og kunst i offentlig rom i alle deler av landet og spesielt der kulturtilbudet er vanskelig tilgjengelig eller har en økonomisk/sosial barriere for deler av befolkningen.
- innføres krav om et minimum av budsjett øremerket kunst i alle bygg med offentlig virksomhet.
- innføres gratis inngang på alle offentlige og statsstøttede kunstmuseer.
- sikre at juryer og utvalg, ikke minst opptakskomiteer til høyere kunstutdanning består av kunstfaglig kompetente representanter for mangfoldet.
- sikres at DKS-tilbudet styrkes slik at det visuelle kunstfeltet igjen kan bidra med kvalitative formidlingsopplegg der elever møter kunstnere og får tid til fordypning, refleksjon og kjennskap til kunstneriske prosesser som utvikler kritisk tenkning gjennom oppveksten.

6. Hvordan bidra til økt internasjonalt samarbeid?

VKS har flere internasjonale samarbeidspartnere, både institusjoner og enkeltpersoner. Med kunstsentrene på statsbudsjettet vil dette arbeidet kunne styrkes og muliggjøre utvikling av internasjonalt samarbeid i alle landets regioner.